

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

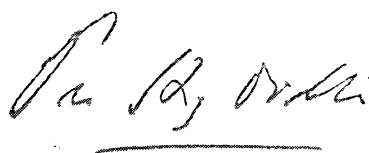
Journalnummer -
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

5. maj 2003

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Justitsministeriets reviderede grundnotat om Europa-Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om en mere sammenhængende europæisk aftaleret – en handlingsplan, KOM(2003) 68 endelig.

Grundnotatet er tidligere oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. april 2003.

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Dato: 28. april 2003
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2001-7220/21-0023
Dok.: JER21254

REVIDERET GRUNDNOTAT

om

Europa-Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om en mere sammenhængende europæisk aftaleret – en handlingsplan (KOM(2003) 68 endelig)

1. Baggrund

Europa-Parlamentet har i de senere år vedtaget flere beslutninger om eventuel harmonisering af aftaleretten mv. i EU-landene, og ved beslutning af 16. marts 2000 om Europa-Kommissionens arbejdsprogram anmodede Parlamentet om, at Kommissionen undersøgte, om en mere vidtgående harmonisering på det civilretlige område er blevet nødvendig som følge af det indre markeds funktion.

Det Europæiske Råd besluttede i 1999, at man for så vidt angik den materielle civilret ønskede en samlet undersøgelse af behovet for indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger for at fjerne hindringer for, at civile retssager forløber tilfredsstillende.

På denne baggrund fremlagde Kommissionen i juli 2001 en meddelelse om europæisk aftaleret (KOM(2001) 398 endelig). Formålet hermed var at skabe en bred debat om europæisk aftaleret, herunder at få belyst, om – og i givet fald hvordan – forskelle mellem de nationale aftaleretlige regler skaber vanskeligheder for en tilfredsstillende udvikling af EU's indre marked.

Kommissionen har nu med henblik på en videreførelse af høringsprocessen fremlagt en handlingsplan om en mere sammenhængende europæisk aftaleret, hvori Kommissionen fremlægger sine konklusioner efter høringen over meddelelsen fra juli 2001. Handlingsplanen indeholder endvidere en oversigt over de problemer, der er blevet peget på i forbindelse med høringen over meddelelsen, og som bilag til handlingsplanen er medtaget en sammenfatning af høringssvarene. Kommissionen anmoder om at modtage bemærkninger til handlingsplanen senest den 16. maj 2003.

Notatet svarer bortset fra punkt 7 og 8 til det grundnotat, der er sendt til Folketingets Europaudvalg den 3. april 2003 (tilføjelser er kursiveret).

2. Handlingsplanens indhold

2.1. Identificerede problemområder

Handlingsplanen indeholder en oversigt over de problemområder, som efter Kommissionens opfattelse er blevet identificeret i forbindelse med høringen over meddelelsen om europæisk aftaleret. Det drejer sig om problemer med hensyn til en ensartet anvendelse af fællesskabslovgivningen på det aftaleretlige område og problemer med hensyn til følgerne for det indre marked af medlemsstaternes forskellige aftaleretlige regler.

2.1.1. Med hensyn til spørgsmålet om ensartet anvendelse af fællesskabslovgivningen peger Kommissionen bl.a. på manglende konsekvens i fællesskabsreglerne på det aftaleretlige område, således at ens situationer uden relevant berettigelse behandles forskelligt. Det gælder f.eks. de forskellige procedurer og frister for fortrydelsesret i direktiverne om dørsalg (85/577/EØF), timeshare (94/47/EF), fjernsalg (97/7/EF) og fjernsalg af finansielle tjenesteydelser (2002/65/EF). Der peges også på tilfælde, hvor flere retsakter omfatter den samme situation, men fører til modstridende resultater.

Kommissionen nævner som et andet problem brugen i direktiver af juridiske termer, som imidlertid ofte ikke er defineret eller også er defineret for bredt. Dette giver medlemsstaterne meget stor handlefrihed ved gennemførelsen af direktivet, hvilket vil kunne føre til inkonsekvens ved anvendelsen af direktivet i forskellige lande i ellers ens sager. Andre gange er de juridiske termer defineret i nogle direktiver, men ikke i andre, og spørgsmålet kan her være, om definitionen i ét direktiv kan anvendes ved fortolkning af de andre direktiver.

Hvis et direktiv indfører begreber, som er fremmede for medlemsstaternes nationale lovgivning, kan der ske det, at en medlemsstat ved siden af den lov, der gennemfører direktivet, opretholder den eksisterende nationale lovgivning om samme emne, hvilket efter Kommissionens opfattelse

kan føre til retsusikkerhed i den pågældende medlemsstat. Kommissionen anfører endelig, at princippet om minimumsharmonisering er blevet kritiseret for ikke at føre til den ensartethed af løsninger i ens situationer, som det indre marked kræver.

2.1.2. Med hensyn til de følger for det indre marked, som direkte eller indirekte er afledt af forskelle mellem medlemsstaternes nationale aftaleret, fremhæver Kommissionen, at der generelt må skelnes mellem problemer som følge af præceptive regler (regler, der ikke kan fraviges ved aftale) og problemer som følge af deklatoriske regler (regler, der kan fraviges ved aftale). Forskellene mellem de nationale præceptive aftaleretlige regler udgør et særligt problem for parternes muligheder for at aftale, hvilken lov der skal regulere deres indbyrdes retsforhold. Det understreges dog samtidig, at muligheden for at indgå aftaler om lovvalg ikke hjælper den aftalepart, der ikke har forhandlingsstyrke til at gennemtvinge sit valg af lov i forhandlingerne, og at rådgivning om den valgte (ukendte) lov kan være meget bekostelig for denne aftalepart. Endvidere vil det i forbrugerforhold ofte være sådan, at det ikke er forbrugerens nationale lov, der kommer til at gælde for aftalen.

Kommissionen anfører, at der fra mange sider er rejst kritik af forskellene mellem de grundlæggende aftaleretlige regler i medlemsstaterne, som nødvendiggør omkostningskrævende juridisk rådgivning. Der gælder f.eks. forskellige regler om formkrav for oprettelse af aftaler, herunder krav om, at visse aftaler skal indgås skriftligt eller for en notar. Der gælder også forskellige regler om anvendelse af standardvilkår, ligesom der er stor forskel på, i hvilket omfang de nationale domstole tilsidesætter aftalevilkår som urimelige. Nævnes kan også, at der er forskellige regler om muligheden for i en aftale at begrænse kontraktspartnerens ansvar samt forskellige regler om forældelse.

Kommissionen fremhæver endvidere de mange bidrag om problemer som følge af forskellige regler om overdragelse af ejendomsret og om sikkerhedsstillelse, hvor tidspunktet for overdragelsen af ejendomsretten f.eks. kan være forskellig fra land til land. Forskelle i reglerne om salg med ejendomsforbehold fører ofte til, at "sikkerheden" forsvinder, hvis salgsgenstanden bringes fra et land til et andet, hvilket tvinger sælgeren til at se på andre og dyrere former for sikkerhed, f.eks. bankgarantier. Tilsvarende problemer opstår med hensyn til grænseoverskridende kreditgivning mv., som i praksis vanskeliggøres af behovet for dyr juridisk ekspertise vedrørende gyldigheden af sikkerhed på tværs af landegrænserne.

Kommissionen anfører, at der er store vanskeligheder forbundet med at tilbyde finansielle tjenesteydelser på tværs af landegrænserne. Det gælder især i forbindelse med forsikringsaftaler, idet disse skal opfylde forskellige lovkrav i medlemsstaterne. Det har efter Kommissionens opfattelse vist sig umuligt at udforme én enkelt forsikringspolice, der kan markedsføres på samme vilkår på forskellige europæiske markeder.

Kommissionen nævner endelig, at mange virksomheder har klaget over, at store forskelle i de nationale regler om forbrugerbeskyttelse skaber hindringer for grænseoverskridende handel mv. mellem virksomheder og forbrugere.

2.2. Kommissionens forslag til foranstaltninger

Kommissionen foreslår en kombination af foranstaltninger, der kræver henholdsvis ikke kræver lovgivning, med henblik på at løse en række af de ovenfor beskrevne problemer. Kommissionen vil fremsætte de nødvendige forslag om ændring af gældende EU-ret og vil herudover iværksætte foranstaltninger, der går ud på at øge sammenhængen i EU-retten på det aftaleretlige område, fremme udarbejdelsen af standardaftalevilkår, der gælder for hele EU, og fortsætte undersøgelsen af, om generelle foranstaltninger er nødvendige for at løse problemerne med de forskellige aftaleretlige regler i EU-landene.

2.2.1. Kommissionen anfører, at én af konklusionerne efter høringen over meddelelsen om europæisk aftaleret er, at EU fortsat kan benytte sig af en sektorspecifik fremgangsmåde, men at der er behov for at forbedre sammenhængen i EU-retten på det aftaleretlige område.

Kommissionen vil derfor tage initiativ til at udarbejde en fælles referenceramme med fælles principper og terminologi inden for europæisk aftaleret. Referencerammen vil kunne anvendes af Kommissionen i forbindelse med revision af gældende EU-ret og forslag til nye foranstaltninger og vil også kunne anvendes af nationale lovgivere inden for EU og eventuelt i relevante lande uden for EU. Referencerammen vil endvidere indgå i Kommissionens overvejelser om fremtidige generelle foranstaltninger på det aftaleretlige område, jf. punkt 2.2.3. nedenfor.

Til brug for udarbejdelsen af referencerammen vil Kommissionen støtte relevant forskning på dette område og vil endvidere inddrage interesserede parter og organisationer for at sikre, at referencerammen opfylder de økonomiske aktørers behov.

Sikring af større sammenhæng og ensartethed i gældende og fremtidig EU-ret er en prioritet, som efter Kommissionens opfattelse kræver hurtig handling. Kommissionen vil fremlægge de nødvendige forslag om revision af gældende EU-ret bl.a. med henblik på at tilpasse fællesskabslovgivningen til den nuværende økonomiske og handelsmæssige udvikling mv. og udfylde de huller i fællesskabsreglerne, der har givet problemer i praksis, samt generelt forenkle og tydeliggøre de gældende regler. Kommissionen vil herudover fremlægge forslag på andre sektorspecifikke områder, hvor der måtte opstå et behov for harmonisering.

2.2.2. Kommissionen anfører-at parterne i mange tilfælde er interesserede i at benytte standard-aftalevilkår, idet de hermed undgår omkostningerne ved at forhandle en individuel aftale på plads. Sådanne standardvilkår kan være udarbejdet af en eller flere parter, men er oftest udarbejdet af parter fra samme medlemsstat.

Efter Kommissionens opfattelse vil en større brug af standardvilkår kunne løse nogle af de ovenfor nævnte problemer, jf. punkt 2.1., og Kommissionen vil derfor fremme udarbejdelsen af vilkår, der kan bruges på tværs af landegrænserne. Kommissionen vil således udarbejde en liste, som offentliggøres på en hjemmeside, over nuværende initiativer på dette område både på europæisk plan og i de enkelte medlemsstater. En sådan liste vil bl.a. bidrage til udveksling af erfaringer om udarbejdelse af standardvilkår. Kommissionen vil endvidere udarbejde retningslinjer, der skal gøre de relevante parter opmærksomme på de begrænsninger, der kan gælde for udarbejdelsen af standardvilkår, f.eks. direkte om urimelige konkurrence-regler. Kommissionen fremhæver i den forbindelse det vigtige i, at standardvilkår udarbejdes i fællesskab af repræsentanter for alle relevante grupper.

2.2.3. Kommissionen anfører, at man i forbindelse med høringen over den tidligere meddelelse er blevet opfordret til at fortsætte diskussionen af, om der bør indføres generelle foranstaltninger inden for europæisk aftalere. Kommissionen vil på den baggrund undersøge, om der f.eks. bør udarbejdes et generelt "optionelt instrument", der er tilpasset aftaler på tværs af landegrænserne. Efterhånden som parterne bliver fortrolige med et sådant regelsæt, vil det fremme udvekslingen af varer og tjenesteydelser på tværs af landegrænserne betragteligt.

Et sådant instrument kan have form af en forordning gældende for hele EU eller en henstilling, der gælder ved siden af national lovgivning på det aftalerelevante område. Det nye instrument kan gælde for alle aftaler med et grænseoverskridende element eller kun for aftaler, som parterne har bestemt skal være underlagt instrumentet. Efter Kommissionens opfattelse bør aftalefrihed være et af de grundlæggende principper i et sådant aftalerelevigt instrument. Aftalparterne bør derfor som udgangspunkt kunne tilpasse de enkelte bestemmelser til deres individuelle behov, men enkelte bestemmelser, f.eks. om forbrugerbekytlighed, bør dog være præceptive, hvis instrumentet finder anvendelse på en aftale.

Kommissionen vil i sine overvejelser inddrage den fælles referenceramme, jf. punkt 2.2.1. ovenfor, der som udgangspunkt bør danne baggrund for udformningen af det nye instrument. Kommissionen beder i øvrigt særligt om bemærkningerne til instrumentets anvendelsesområde i forhold til FN's konvention om aftaler om internationale køb-(CISG).

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Handlingsplanen viderefører høringsprocessen vedrørende behovet og området for en harmonisering af europæisk aftaleret og indeholder bl.a. Kommissionens overordnede forslag til foranstaltninger på dette område. Der er endnu ikke fremsat konkrete forslag, som kan vurderes i forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Aftaleretten er i Danmark en del af privatretten (i modsætning til den offentlige ret) og en del af formueretten (i modsætning til f.eks. familieretten). Regler om aftalers indgåelse, gyldighed og fortolkning er almindelig aftaleret i den forstand, at reglerne er fælles for de fleste aftaler. Regler om aftalers indhold og opfyldelse/misligholdelse er en anden central del af aftaleretten.

Aftaleretten er i vidt omfang lovreguleret, men der gælder også en række ulovbestemte principper mv., f.eks. en række fortolkningsregler, som anvendes af domstole og klagenævn. Endvidere er der på mange væsentlige områder inden for erhvervslivet udarbejdet standardvilkår eller standardaftaler, f.eks. AB 92 vedrørende entrepriserforhold.

Aftaleretten bygger på et princip om aftalefrihed, dvs. at der kan indgås aftaler med, hvem man vil, og med det indhold, som parterne kan blive enige om. Princippet er dog modificeret i en lang række love, bl.a. i forbrugerlovgivningen.

Aftaleloven indeholder generelle regler navnlig om indgåelse af aftaler og om ugyldighed samt om fuldmagtsforhold. Loven indeholder desuden visse særlige regler om forbrugerftaler. Loven gælder – med undtagelse af reglerne om forbrugerftaler – kun, hvis ikke andet er aftalt eller følger af handelsbrug (kutyme).

Købeloven indeholder generelle regler om indhold og opfyldelse af aftaler om køb af løsøre. Lovens regler kan uden for forbrugerforhold fraviges ved aftale.

Den internationale købelov gennemfører dele af FN's konvention om aftaler om internationale køb (CISG) her i landet, og loven gælder således for køb, hvor parterne har forretningssted i flere lande. Lovens regler kan fraviges ved aftale.

Andre generelle love om aftaleretlige spørgsmål er bl.a. gældsloven og forældelsesloven af 1908.

Der findes endvidere en række love, som regulerer aftaleretlige forhold inden for bestemte områder, f.eks. søloven, lov om internationale fragtaftaler, forsikringsaftaleloven, lejloven og

konkursloven. Visse love indeholder både aftaleretlige og offentligretlige regler, f.eks. lov om visse betalingsmidler.

På forbrugerområdet er der i de seneste årtier ud over de særlige forbrugerregler i aftaleloven og købeloven gennemført en omfattende lovgivning om bestemte aftaletyper mv. Det gælder f.eks. kreditaftaleloven, lov om visse forbrugerftaler, lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom, lov om forbrugerbeskyttelse ved aftaler, der giver brugsret til fast ejendom på timesharebasis, og pakkerejseloven. Bortset fra lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom indeholder de sidstnævnte love bestemmelser, der gennemfører EF-direktiver i dansk ret.

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Handlingsplanen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. I det omfang Kommissionen som opfølgning på handlingsplanen fremsætter konkrete forslag f.eks. om ændring af eksisterende direktiver, jf. punkt 2.2.1. ovenfor, vil sådanne forslag kunne have lovgivningsmæssige konsekvenser mv.

En eventuel generel og bindende EU-regulering om aftaleretlige spørgsmål vil i givet fald kunne få meget omfattende lovgivningsmæssige konsekvenser. En sådan regulering vil – afhængig af den nærmere udformning – dels kunne kræve helt ny lovgivning, dels kunne kræve ændringer af en lang række gældende love, herunder bl.a. aftaleloven, købeloven, de civilretlige forbrugerbeskyttelseslove (f.eks. lov om visse forbrugerftaler og kreditaftaleloven) samt forskellige særlove.

6. Europa-Parlamentet

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om handlingsplanen.

I sin beslutning af 15. november 2001 om Kommissionens tidligere meddelelse om europæisk aftaleret understreger Europa-Parlamentet behovet for en målrettet harmonisering af de områder inden for aftaleretten, som kan hæmme funktionen af det indre marked.

Europa-Parlamentet anfører endvidere, at der bør oprettes en database på alle fællesskabssprog om national lovgivning og retspraksis inden for aftaleretten. Denne database skal bl.a. bidrage til, at der kan samles fælles retlige begreber og en fælles retsterminologi for de nationale retssystemer, som skal anvendes af EU's institutioner ved regelfastsættelse mv. Sideløbende hermed bør Kommissionen fremsætte de nødvendige forslag om revision af gældende EU-ret på det privatretlige område, da disse regler i dag ikke er tilfredsstillende koordineret. På længere sigt (fra

2010) bør der efter Europa-Parlamentets opfattelse udarbejdes et generelt europæisk aftaleretligt regelsæt, som parterne kan vælge at bruge som "valgt ret".

7. Høring

Til brug for regeringens høringssvar til Kommissionen har Justitsministeriet sendt handlingsplanen i høring hos berørte myndigheder og organisationer mv.

Dansk Detail Kreditråd og Aarhus Universitet har ikke fundet grundlag for at udtale sig om handlingsplanen.

Præsidenterne for retterne i Århus, Aalborg, Odense og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Danmarks Automobilforhandler Forening, Danske Dagblades Forening, De Danske Bilimportører, Liberale Erhvervs Råd og Foreningen Registrerede Revisorer har ikke bemærkninger til handlingsplanen.

Advokatrådet finder ikke at burde udtale sig om det politiske spørgsmål om, hvorvidt der bør gennemføres en harmoniseret EU-aftaleret. Fælles aftaleretlige regler vil dog kunne indebære ændringer i de lovkomplekser, som i dag danner et velfungerende og indarbejdet fundament for den danske formueretlige regulering. Ændringer heri bør ske med stor varsomhed og efter et grundigt lovforberedende arbejde, der bl.a. skal sikre en ensartet, logisk og forudberegnelig anvendelse af reglerne. Hvis det indre marked skal have fordel af ensartede regler, er det endvidere afgørende, at reglerne administreres ensartet i samtlige medlemsstater. Der er en ikke uvæsentlig risiko for, at fælles EU-regler på dette område vil medføre så store fortolknings- og administrationsproblemer, at formålet med fælles regler ikke opfyldes. Advokatrådet foreslår, at der gennemføres et omfattende og grundigt forberedende arbejde med henblik på at sikre en EU-lovgivning af meget høj kvalitet og med inddragelse af eksperter med særlig juridisk indsigt på området og med særlig kendskab til lovtekniske spørgsmål.

Danmarks Rederiforening kan henholde sig til sit høringssvar vedrørende den tidligere meddelelse fra juli 2001 om europæisk aftaleret. Foreningen kan tiltræde, at den sektorvise harmonisering kan fortsætte, hvor der er et klart behov herfor. Der er derimod ikke generelt behov for udformning af en fælles referenceramme eller for regulering af standardvilkår mv. Der kunne muligvis foretages en harmonisering af de grundlæggende regler om aftalers indgåelse, men det nærmere indhold af reglerne på forskellige områder bør ikke harmoniseres blot for at tilnærme medlemslandenes regler til hinanden. På søfærtsområdet findes der en international regulering af aftaleretlige spørgsmål og omfattende ordninger med standardvilkår mv., som fungerer meget tilfredsstillende. Foreningen kan generelt ikke tilslutte sig handlingsplanen, der ikke forholder sig til den betydelige internationale regulering på transportområdet.

Dansk Arbejdsgiverforening forudsætter, at handlingsplanen ikke vedrører arbejdsretten og har derfor som udgangspunkt ikke bemærkninger til planen. Da udviklingen på øvrige civilretlige områder vil kunne få betydning også for det arbejdsretlige område, bør man dog under den videre behandling af sagen være opmærksom på de særlige forhold, der gælder her.

Dansk Industri finder grundlæggende ikke, at der er noget aktuelt behov for større EU-initiativer på det aftaleretlige område, og har ikke kendskab til konkrete eksempler på, at forskelle i EU-landenes aftaleretlige regler skaber væsentlige vanskeligheder for det indre marked. Allerede i dag finder en meget stor del af handlen mellem EU-landene sted ved hjælp af de standardkontrakter, som er tilgængelige inden for mange brancher. Dansk Industri foretrækker en model med selvregulering, hvor parterne/markedet selv søger at løse eventuelle aftaleretlige problemer, samt at der sker en forbedring af eksisterende EU-regler på det aftaleretlige område.

Finansrådet henviser til sit hørings svar vedrørende meddelelsen fra juli 2001 om europæisk aftaleret. Handlingsplanen løser ikke behovet for et overblik over, hvilke grundlæggende forskelle der er på aftalerettens område i de forskellige EU-lande. Det er positivt, at Kommissionen er opmærksom på den kompleksitet og manglende sammenhæng, der er opstået som følge af regulering af aftaleretlige spørgsmål i forskellige direktiver. Disse problemer skyldes dels manglende koordinering i Kommissionens arbejde, dels uklarhed om EU-reglerne med den virkning, at reglerne gennemføres og fortolkes forskelligt fra medlemsland til medlemsland.

Der savnes i handlingsplanen en mere konkret angivelse af, hvordan og hvornår Kommissionen vil søge at løse de eksisterende problemer, herunder hvordan det sikres, at problemerne ikke forøges som følge af nye forslag vedrørende den finansielle sektor, f.eks. forslaget til forbrugerkreditdirektiv. Den fælles referenceramme, der omtales i handlingsplanen, er et indledende instrument, hvis karakter og egenskab endnu ikke er gennemarbejdet. Da referencerammen tilsyneladende skal være udgangspunkt for en begyndende harmonisering af de enkelte EU-landes aftaleret, er det afgørende, at der gøres en stor indsats for, at referencerammen så vidt muligt bliver i overensstemmelse med danske traditioner på det aftaleretlige område. Der kan her muligvis drages nytte af, at der er stor retsenhed imellem de nordiske lande. Finansrådet kan i øvrigt tilslutte sig de problemer inden for det finansielle område, som er beskrevet i handlingsplanen.

Forbrugerombudsmanden kan overordnet tiltræde Kommissionens prioriteringer af handlingsplanens indsatsområder. Et generelt aftaleretligt EU-regelsæt skal indrettes sådan, at forbrugernes retsstilling tilgodeses bedst muligt. Dette bør ske ved, at forbrugerbeskyttelsesreglerne gøres ufravigelige, dog således at nationale regler, der stiller forbrugerne bedre, skal have for-

rang. Indførelsen af et generelt optionelt regelsæt med dette indhold er efter Forbrugerombudsmandens opfattelse hensigtsmæssig og ønskelig.

Forbrugerrådet er ikke stødt på særlige problemer for handlen over grænserne som følge af forskellige aftaleretlige regler. Det er snarere manglende tillid og besværligheder i forbindelse med klager over mangler mv., som er skyld i den beskedne handel over grænserne. Forbrugerrådet finder derfor ikke, at der er behov for en generel fælleseuropæisk aftaleret, men finder, at der fortsat bør arbejdes med sektorspecifikke regler og med at styrke samarbejdet mellem de forskellige landes klagenævn. Vurderingen af, om det vil være hensigtsmæssigt at anvende foranstaltninger, der ikke kræver lovgivning, afhænger bl.a. af muligheden for konsekvent at inddrage forbrugerorganisationerne. Forbrugerrådet kan kun støtte en harmonisering på aftalerettens område, hvis de grundlæggende beskyttelsesregler inden for aftaleretten fastholdes, hvis man bestræber sig på at harmonisere med det højeste beskyttelsesniveau som fællesnævner, og hvis der bliver tale om ufravigelige regler. Der bør foretages en undersøgelse af, hvordan aftaleretten fungerer i de enkelte medlemslande, og det videre arbejde bør koordineres med Kommissionens andre initiativer på området, f.eks. grønbogen om forbrugerbeskyttelse/god markedsføringsskik.

Formanden for Forbrugerklagenævnet henholder sig til sit høringssvar vedrørende meddelelsen fra juli 2001 om europæisk aftaleret.

Forsikring & Pension anerkender handlingsplanens overordnede målsætninger om en forbedring af kvaliteten af gældende EU-regler. Med hensyn til handlingsplanens bemærkninger om, at finansielle tjenesteydelser kun i begrænset omfang tilbydes på tværs af grænserne, bemærkes, at forsikringsaftaler er tilpasset forholdene i de enkelte medlemslande bl.a. i relation til erstatningsniveau og samspil med sociale ydelser. For så vidt angår forsikringsaftaler, vil en harmonisering og kvalitetsforbedring af den fælles aftaleret således formentlig kun have mindre betydning for den grænseoverskridende handel, der på dette område er begrænset af andre langt mere fundamentale forskelle.

HTS-I Handel, Transport og Serviceerhvervene Interesseorganisationen anfører, at handlingsplanens overordnede betragtninger gør det vanskeligt at komme med mere konkrete bidrag og løsningsforslag. HTS-I er enig i, at det ikke altid er muligt for en mindre samarbejdspartner i et samhandelsforhold at gennemtvinge et ønsket lovvalg, hvilket kan føre til, at virksomheden afholder sig fra at deltage i grænseoverskridende handel. Behovet for at vide, hvornår der er indgået en endelig aftale, og hvilke beføjelser partnerne har ved misligholdelse forstærkes i forbindelse med handel på internettet mv.

HTS-I er positiv over for forslaget om at udforme en fælles referenceramme, som vil give mulighed for at forbedre og forenkle gældende EU-regler. Det skal dog sikres, at definitioner og principper er så entydige, at de kan anvendes direkte i praksis, og at der ikke opstår problemer ved gennemførelsen af de fælles principper i national ret. En fælles referenceramme bør også anvendes ved udarbejdelse af national lovgivning. Det er dog en forudsætning, at referencerammen imødekommer de økonomiske aktørers behov og forventninger i det indre marked.

HTS-I er enig i, at der er behov for hurtig handling i relation til at sikre større sammenhæng og ensartethed i EU-reglerne, og kan endvidere tilslutte sig forslaget om at udarbejde en liste over de områder, hvor der er udarbejdet standardvilkår mv. Retningslinjer for udarbejdelse af standardvilkår vil kunne være med til at fjerne noget af den usikkerhed mv., der kan være i forbindelse med at udarbejde standardvilkår for en branche, men der skal ikke i EU-regi udarbejdes obligatoriske standardvilkår. HTS-I kan tiltræde, at der udarbejdes et fælles EU-regelsæt, der er tilpasset grænseoverskridende aftaler, som dog kun skal gælde, hvis parterne har aftalt det. Ud fra et forbrugerbeskyttelseshensyn kan det overvejes, om der skal være pligt til at anvende regelsættet, men dette må forudsætte, at forbrugerbeskyttelsesreglerne ikke er forskellige fra nationale regler. Dette kan imidlertid blive et problem, da forbrugerbeskyttelsesdirektiverne ofte er minimumsdirektiver. Hvis regelsættet kan anvendes inden for samme område som CISG, bør det sikres, at der ikke i den forbindelse kan opstå misforståelser eller forvekslinger.

Landbrugsraadet henviser til sit høringssvar vedrørende meddelelsen fra juli 2001 om europæisk aftaleret.

Landsorganisationen i Danmark er overordnet positiv over for handlingsplanen, forudsat at de foreslåede ændringer ikke griber ind i den danske aftalemodel på arbejdsmarkedet. Det er dog på nuværende tidspunkt vanskeligt at vurdere, hvilke nøjagtige konsekvenser forslagene vil få, og en nærmere stillingtagen må afvente, at der fremsættes mere konkrete forslag.

Realkreditrådet kan tilslutte sig det, der er anført i handlingsplanen om forskellene mellem EU-landenes forbrugerbeskyttelsesregler mv. Der peges endvidere på, at de meget store forskelle mellem EU-landene med hensyn til procedurerne for stiftelse, registrering og inddrivelse af krav, der er sikret ved pant i fast ejendom, udgør en betydelig hindring for indgåelse af grænseoverskridende aftaler.

Der kan om høringssvarene vedrørende den tidligere meddelelse fra juli 2001 om europæisk aftaleret henvises til det høringssnotat, der er sendt til Folketingets Europaudvalg den 19. marts 2002.

8. Folketingets Europaudvalg

Grundnotat er sendt til Folketingets Europaudvalg den 3. april 2003.

Grundnotat og aktuelt notat om Kommissionens tidligere meddelelse fra juli 2001 om europæisk aftaleret er sendt til Folketingets Europaudvalg den 13. september 2001. Kopi af regeringens udtalelse til Kommissionen om meddelelsen er sendt til Europaudvalget den 31. januar 2002, og notat om høringssvarene vedrørende meddelelsen er sendt den 19. marts 2002.